

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної
освіти імені проф. Т. І. Поніманської

Методичні рекомендації до практичних занять і виконання завдань для самостійної роботи з дисципліни «Логодидактика»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
(освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія»)

Укладач – канд. філол. наук, доцент Шостак О. О.

Рівне
РДГУ
2025

УДК 376-056.264 (072)

М 54

*Рекомендовано до друку кафедрою дошкільної педагогіки і психології
та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської
(протокол № 8 від 28 серпня 2025 р.)*

*і навчально-методичною комісією педагогічного факультету
(протокол № 5 від 29 серпня 2025 р.)*

Рівненського державного гуманітарного університету

Рецензенти:

Совик Тетяна Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

Обуховська Олена Володимирівна – директор Комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр міста Острога» Острозької міської ради Рівненської області.

М 54

Методичні рекомендації до практичних занять і виконання завдань для самостійної роботи з дисципліни «Логодидактика»: для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія») / уклад. : О. О. Шостак. Рівне : РДГУ, 2025. 39 с.

УДК 376-056.264 (072)

Методичні рекомендації є частиною навчально-методичного забезпечення дисципліни «Логодидактика», що входить до навчального плану підготовки бакалавра за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія»). У методичних рекомендаціях представлено загальні вказівки щодо підготовки до практичних занять і виконання завдань для самостійної роботи. Подано плани практичних занять, завдання для модульних контрольних робіт, питання для підготовки до підсумкового контролю і список рекомендованої літератури.

© О. О. Шостак, 2025 р.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Загальні вказівки з підготовки до практичних занять і виконання завдань для самостійної роботи.....	5
Плани практичних занять і методичні рекомендації щодо виконання завдань самостійної роботи.....	6
Оформлення конспектів занять із розвитку мовлення й конспектів уроків з української мови для дітей із ПМР.....	13
Модульні контрольні роботи.....	16
Питання для підготовки до підсумкового контролю.....	32
Рекомендована література.....	36

ПЕРЕДМОВА

«Логодидактика» – вибіркова навчальна дисципліна для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 016 Спеціальна освіта, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, освітньої програми «Спеціальна освіта. Логопедія».

Мета вивчення дисципліни – ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з теоретико-методологічними основами процесу навчання дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР), особливостями освітніх потреб дітей із ПМР, специфікою використання сучасних моделей навчання (розвивального, когнітивного та корекційно-превентивного) в організації навчальної діяльності дітей із ПМР.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити філософські, соціокультурні, нейропсихологічні та правові основи організації навчального процесу дітей із ПМР;

- оволодіти сучасними моделями навчання з метою інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР.

Опанування знаннями з курсу реалізується за допомогою основних організаційних форм навчання: лекцій, практичних занять, консультацій, самостійної роботи.

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ І ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Для підготовки до практичних занять і виконання завдань для самостійної роботи слід завести окремий зошит.

2. У зошиті необхідно зазначити тему й план заняття, виконати письмові завдання.

3. Для якісної підготовки до заняття обов'язково опрацювати матеріали лекції та інші джерела, передбачені темою заняття (підручники, методичні посібники, хрестоматії, журнальні статті).

4. Зошит для практичних робіт і виконання завдань для самостійної роботи повинен бути охайним та естетично оформленим.

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1.

Теоретичні та методологічні основи логодидактики

Тема 1. Загальні питання теорії логодидактики

Практичне заняття № 1

Загальні питання теорії логодидактики (2 год.)

Контрольні питання:

I. Теоретична частина:

1. Предмет і завдання логодидактики.
2. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти.
3. Нейропсихологічні основи спеціальної освіти.
4. Правові основи спеціальної освіти.
5. Основні поняття й терміни спеціальної освіти.

II. Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати реферат «Провідні напрями побудови нової парадигми спеціальної освіти».
2. Сформувати картотеку нормативно-правових документів щодо прав і свобод осіб з ООП (міжнародних та українського чинного законодавства).

Тема 2. Сучасні моделі навчання

Практичне заняття № 2

Сучасні моделі навчання (2 год.)

Контрольні питання:

I. Теоретична частина:

1. Розвивальне навчання.
2. Когнітивне навчання.
2. Корекційно-превентивне навчання.

II. Завдання для самостійної роботи:

1. Навести приклад розвивального навчання.
2. Створити презентацію «Авторські концепції, що входять до складу теорії розвивального навчання».
3. Навести приклад когнітивного навчання.
4. Створити порівняльну таблицю «Когнітивні теорії наочності Д. Озбела і Дж. Брунера».
5. Навести приклад корекційно-превентивного навчання.
6. Створити презентацію «Етапи корекційно-превентивного навчання».

Змістовий модуль 2.

Проблеми забезпечення спеціальних освітніх потреб осіб із порушеннями мовленнєвого розвитку

Тема 3. Принципи, форми й методи навчання дітей із ПМР

Практичне заняття № 3

Принципи, форми і методи навчання дітей із ПМР (2 год.)

Контрольні питання:

- I. Теоретична частина:
 1. Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей із ПМР.
 2. Спеціальні психофізіологічні принципи навчання дітей із ПМР.
 3. Психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР.

4. Форми навчання дітей із ПМР.
5. Освітні технології та методи навчання дітей із ПМР.

II. Завдання для самостійної роботи:

1. Скласти опорну схему або таблицю на тему: «Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей із ПМР».

2. Навести конкретні приклади застосування спеціальних психофізіологічних принципів навчання дітей з ПМР.

3. Навести конкретні приклади застосування психолого-педагогічних принципів навчання дітей з ПМР на уроках читання, математики, грамоти.

4. Скласти конспект уроку (предмет на вибір студента) для дітей початкових класів із ПМР. Підібрати дидактичний матеріал.

5. Скласти конспект заняття (тема на вибір студента) для дітей дошкільного віку з ПМР. Підібрати дидактичний матеріал.

Тема 4. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР

Практичне заняття № 4

Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР (2 год.)

Контрольні питання:

I. Теоретична частина:

1. Наукове підґрунтя розробки системи оцінювання знань, умінь та навичок.

2. Методика оцінювання навчальних досягнень із граматики й орфографії.

3. Методика оцінювання стану знань і навичок із читання.

II. Завдання для самостійної роботи:

1. Сформувати 5 завдань щодо якісного оцінювання стану засвоєння знань, умінь і навичок з граматики та правопису (тема на вибір).

2. Створити таблицю з прикладами завдань (рівневий підхід) щодо визначення типу розумової діяльності й рівня засвоєння знань, умінь та навичок з читання (тема на вибір).

Практичне заняття № 5

Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР (2 год.)

Контрольні питання:

I. Теоретична частина:

1. Методика виявлення особливостей засвоєння програмового матеріалу з математики.

2. Особливості оцінювання знань дошкільників із ПМР: теоретичне підґрунтя, можливості, перспективи.

II. Завдання для самостійної роботи:

1. Навести приклад поелементного підходу до вивчення стану засвоєння математичних знань, умінь і навичок.

2. Створити інформаційні бюлетені для педагогів спеціальних шкіл та вчителів, які навчають дітей інклюзивної форми навчання: «Якісний підхід до оцінювання навчальних досягнень учнів із ПМР», «Рівневий підхід до оцінювання навчальних досягнень учнів із ПМР», «Поелементний підхід до оцінювання навчальних досягнень учнів із ПМР».

Тема 5. Труднощі в навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання

Практичне заняття № 5 Труднощі в навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання (2 год.)

Контрольні питання:

I. Теоретична частина:

1. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей з ПМР.
2. Діагностика стану сформованості синтетичних структур.
3. Діагностика рівнів розвитку в дітей із ПМР навчальних здібностей.
4. Вивчення стану сформованості загальних навчальних здібностей.
5. Діагностика рівнів розвитку в дітей із ПМР лінгвістичних здібностей.
6. Діагностика рівнів розвитку в дітей із ПМР математичних здібностей.

II. Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати завдання для діагностики й розвитку симультанних синтезів. Оформити дидактичний матеріал до завдань та відповідні інструкції.
2. Підготувати завдання для діагностики й розвитку сукцесивних синтезів. Оформити дидактичний матеріал до завдань і відповідні інструкції.
3. Підібрати й описати діагностичний інструментарій щодо діагностики лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР дошкільного, молодшого шкільного віку.
4. Підібрати й описати діагностичний інструментарій щодо діагностики математичних здібностей у дітей із ПМР дошкільного, молодшого шкільного віку.

Тема 6. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР

Практичне заняття № 6

Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР (2 год.)

Контрольні питання:

I. Теоретична частина:

1. Концепція державного стандарту освіти учнів із ПМР.
2. Компетентнісний підхід як провідний підхід у концепції Нової української школи.
3. Типові освітні програми й типові навчальні плани.
4. Програми з корекційно-розвиткової роботи.
5. Формування базових інваріантних дій та операцій у дітей із ПМР.
6. Формування основних одиниць проміжної форми мови в дітей із ПМР.
7. Фреймовий підхід до організації та представлення знань.
8. Гештальтний підхід до сприймання, переробки й зберігання навчальної інформації.
9. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР писемного мовлення.
10. Читання «з першого погляду».
11. Письмо «з одного розчерку».
12. Врахування в навчальному процесі провідного когнітивного стилю дитини.

II. Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомитись із Типовими освітніми програмами для 1-2/3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку

(розроблені під керівництвом Чеботарьової О. В.), Типовою освітньою програмою для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами. Окреслити, на основі яких нормативно-правових документів розроблені типові освітні програми; які структурні компоненти програм; які вимоги щодо осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою; вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання (предметно-орієнтовані компетентності).

2. Проаналізувати типові навчальні плани початкової освіти для спеціальних закладів (класів) ЗЗСО (звернути увагу на типовий навчальний план для дітей із ПМР).

3. Проаналізувати програми з корекційно-розвиткової роботи. Вказати програми, рекомендовані МОН, які впроваджуються для дітей із ПМР. Окреслити мету та завдання даних програм.

ІНДЗ

Виготовити дидактичний посібник для навчання дітей із ПМР і розробити методичні рекомендації щодо його використання.

ОФОРМЛЕННЯ КОНСПЕКТІВ ЗАНЯТЬ ІЗ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ Й КОНСПЕКТІВ УРОКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ПМР

У структурі конспекту заняття з розвитку мовлення обов'язковими є такі компоненти:

- тема заняття;
- його категоріальні ознаки (комплексне, тематичне, інтегроване та ін.; за дидактичними цілями: викладення нового матеріалу; закріплення знань, умінь і навичок; систематизація та узагальнення пройденого матеріалу; комбіноване (засвоєння нового матеріалу, повторення пройденого і практичне його застосування); контрольне (перевірка засвоєння дітьми пройденого матеріалу));
- програмовий зміст (мета) заняття;
- матеріал до заняття (роздатковий, демонстраційний);
- попередня підготовка вихователя та дітей до заняття;
- хід заняття.

Щодо запису ходу заняття потрібно зауважити, що спільною для всіх випадків є вимога єдиного стилю викладу (вихователь пропонує... діти виконують... або запропонувати дітям.... пояснити дітям....), а також дотримання загальноприйнятої в дошкільній дидактиці структури занять (вступна частина, основна частина, заключна частина).

Під час формулювання мети заняття можна скористатися мовними штампами, які наведені нижче.

Дидактичні завдання:

- навчити, дати уявлення, ознайомити;
- поглибити, розширити знання;
- узагальнити і систематизувати знання;
- перевірити знання, вміння, навички;
- закріпити знання, вміння, навички і т. д.

Розвиваючі завдання:

- сприяти розвитку мислення (пам'яті, уяви, творчості тощо);
- вчити уважно слухати...;
- активізувати...;
- розвивати комунікативні здібності, логічне мислення і т. д.

Виховні завдання:

- виховувати... інтерес, любов, повагу;
- виховувати самостійність, допитливість, доброзичливість;
- привчати до організованості і т. д.

У конспекті також необхідно зазначити вікову групу дітей, для якої підготовлене заняття.

Конспект уроку з української мови має таку структуру:

Організаційний момент (1 хв.). Зосередження уваги дітей, повідомлення теми уроку.

Мобілізуючий етап, що включає мовленнєву зарядку (здійснюється автоматизація звуків – чистомовки, загадки, вірші). Це сприяє формуванню позитивного емоційного настрою на уроках, підвищує інтерес до змістовної та технічної сторін вимови.

Перед дітьми ставиться проблемне завдання з метою активізації їх творчого потенціалу, а також асоціативних зв'язків на мовленнєвому і немовленнєвому рівні (2–7 хв.).

Сприймання та аналіз зв'язків усного та писемного мовлення з метою створення мовленнєвої ситуації (3–10 хв.).

Фізкультхвилинка, пов'язана з лексичною темою, з розумовою діяльністю дітей (1–3 хв.).

Робота над уміннями аналізувати, узагальнювати і робити висновки. Актуалізувати елементарні теоретичні

знання, які є в дітей у вигляді термінів, понять і визначень, виконання письмових вправ (3–10 хв.).

Закріплення мовленнєвих навичок в активній мовленнєвій діяльності (2–12 хв.).

Підведення підсумків уроку (1–3 хв.).

Домашнє завдання (2 хв.).

Оцінювання діяльності дітей (2–3 хв.).

Основним видом навчального матеріалу на уроках із розвитку мовлення є тексти.

На уроках із розвитку мовлення використовують велику кількість прислів'їв, фразеологічних зворотів, що забезпечує розвиток абстрактного мислення і розвиває відчуття мовлення, активізує процеси словотворчості.

МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади і зміст розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку з ПМР

Варіант № 1

Завдання 1

Визначте предмет і завдання логодидактики.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 2

Завдання 1

Розкрийте філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 3

Завдання 1

Розкрийте нейропсихологічні основи спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 4

Завдання 1

Опишіть структурну функціональну організація

мозку в процесі здійснення психічної діяльності.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 5

Завдання 1

Охарактеризуйте блок забезпечення підтримки тону кори, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 6

Завдання 1

Опишіть блок прийому, переробки та збереження інформації, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 7

Завдання 1

Охарактеризуйте блок програмування, регуляції діяльності та її контролю, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 8

Завдання 1

Охарактеризуйте основну симптоматику порушень функціональних блоків мозку.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 9

Завдання 1

Визначте правові основи спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 10

Завдання 1

Проаналізуйте основні поняття і терміни спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 11

Завдання 1

Визначте предмет і завдання логодидактики.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 12

Завдання 1

Розкрийте філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання.
Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 13

Завдання 1

Розкрийте нейропсихологічні основи спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 14

Завдання 1

Опишіть структурну функціональну організацію мозку в процесі здійснення психічної діяльності.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 15

Завдання 1

Охарактеризуйте блок забезпечення підтримки тону кори, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 16

Завдання 1

Опишіть блок прийому, переробки та збереження інформації, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 17

Завдання 1

Охарактеризуйте блок програмування, регуляції діяльності та її контролю, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 18

Завдання 1

Охарактеризуйте основну симптоматику порушень функціональних блоків мозку.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 19

Завдання 1

Визначте правові основи спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 20

Завдання 1

Проаналізуйте основні поняття і терміни спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 21

Завдання 1

Визначте предмет і завдання логодидактики.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 22

Завдання 1

Розкрийте філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 23

Завдання 1

Розкрийте нейропсихологічні основи спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 24

Завдання 1

Опишіть структурну функціональну організація мозку в процесі здійснення психічної діяльності.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 25

Завдання 1

Охарактеризуйте блок забезпечення підтримки тону су кори, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 26

Завдання 1

Опишіть блок прийому, переробки та збереження інформації, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 27

Завдання 1

Охарактеризуйте блок програмування, регуляції діяльності та її контролю, його структуру й роль у процесі навчання.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Варіант № 28

Завдання 1

Охарактеризуйте основну симптоматику порушень

функціональних блоків мозку.

Завдання 2

Охарактеризуйте розвивальне навчання. Наведіть приклад розвивального навчання.

Варіант № 29

Завдання 1

Визначте правові основи спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте когнітивне навчання. Наведіть приклад когнітивного навчання.

Варіант № 30

Завдання 1

Проаналізуйте основні поняття і терміни спеціальної освіти.

Завдання 2

Охарактеризуйте корекційно-превентивне навчання. Наведіть приклад корекційно-превентивного навчання.

Змістовий модуль 2. Спеціальна методика словникової роботи, формування граматичної будови мови і розвитку звукової культури мовлення

Варіант № 1

Завдання 1

Розкрийте методику виявлення особливостей засвоєння програмового матеріалу з математики.

Завдання 2

Складіть конспект уроку (предмет і тема на вибір студента) для дітей початкових класів із ПМР. Підібрати дидактичний матеріал.

Варіант № 2

Завдання 1

Розкрийте спеціальні психофізіологічні принципи навчання дітей із ПМР.

Завдання 2

Складіть конспект заняття (тема на вибір студента) для дітей дошкільного віку з ПМР. Підібрати дидактичний матеріал.

Варіант № 3

Завдання 1

Проаналізуйте концепцію державного стандарту освіти учнів із ПМР.

Завдання 2

Сформууйте 5 завдань щодо якісного оцінювання стану засвоєння знань, умінь і навичок з граматики та правопису (тема на вибір).

Варіант № 4

Завдання 1

Розкрийте освітні технології та методи навчання дітей із ПМР.

Завдання 2

Наведіть приклади завдань (рівневий підхід) щодо визначення типу розумової діяльності й рівня засвоєння знань, умінь та навичок з граматики та правопису (тема на вибір).

Варіант № 5

Завдання 1

Опишіть особливості оцінювання знань

дошкільників із ПМР.

Завдання 2

Наведіть приклад поелементного контролю стану засвоєння навчального матеріалу з граматики та правопису.

Варіант № 6

Завдання 1

Розкрийте першопричини труднощів у навчанні дітей з ПМР.

Завдання 2

Сформууйте 5 завдань щодо якісного оцінювання стану засвоєння знань, умінь і навичок з читання (тема на вибір)

Варіант № 7

Завдання 1

Проаналізуйте рівні основних видів синтетичної діяльності та їх зміст.

Завдання 2

Наведіть приклади завдань (рівневий підхід) щодо визначення типу розумової діяльності й рівня засвоєння знань, умінь та навичок з читання (тема на вибір).

Варіант № 8

Завдання 1

Опишіть специфіку діагностики стану сформованості синтетичних структур.

Завдання 2

Наведіть приклад поелементного контролю стану засвоєння навчального матеріалу з читання.

Варіант № 9

Завдання 1

Охарактеризуйте основні класифікації методів навчання.

Завдання 2

Сформуйте 5 завдань щодо якісного оцінювання стану засвоєння знань, умінь і навичок з математики (тема на вибір).

Варіант № 10

Завдання 1

Розкрийте наукове підґрунтя розробки системи оцінювання знань, умінь та навичок.

Завдання 2

Сформуйте 5 завдань (рівневий підхід) для визначення рівнів засвоєння математичного матеріалу (тема на вибір).

Варіант № 11

Завдання 1

Охарактеризуйте основні види синтетичної діяльності та характер їхнього недорозвинення.

Завдання 2

Наведіть приклад поелементного підходу до вивчення стану засвоєння математичних знань, умінь і навичок.

Варіант № 12

Завдання 1

Охарактеризуйте поняття здібностей у педагогічній літературі.

Завдання 2

Підготуйте завдання для діагностики й розвитку симультанних синтезів.

Варіант № 13

Завдання 1

Проаналізуйте зв'язок здібностей і навчання.

Завдання 2

Підготуйте завдання для діагностики й розвитку суцесивних синтезів.

Варіант № 14

Завдання 1

Розкрийте шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей із ПМР.

Завдання 2

Наведіть приклади завдань для діагностики лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР дошкільного, молодшого шкільного віку.

Варіант № 15

Завдання 1

Проаналізуйте особливості вивчення стану сформованості загальних навчальних здібностей.

Завдання 2

Наведіть приклади завдань для діагностики математичних здібностей у дітей із ПМР дошкільного, молодшого шкільного віку.

Варіант № 16

Завдання 1

Розкрийте спеціальні психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР.

Завдання 2

Складіть конспект уроку (предмет і тема на вибір студента) для дітей початкових класів із ПМР. Підібрати дидактичний матеріал.

Варіант № 17

Завдання 1

Охарактеризуйте традиційні форми навчання дітей із ПМР.

Завдання 2

Складіть конспект заняття (тема на вибір студента) для дітей дошкільного віку з ПМР. Підібрати дидактичний матеріал.

Варіант № 18

Завдання 1

Розкрийте альтернативні форми навчання дітей із ПМР.

Завдання 2

Сформуйте 5 завдань щодо якісного оцінювання стану засвоєння знань, умінь і навичок з граматики та правопису (тема на вибір).

Варіант № 19

Завдання 1

Компетентнісний підхід як провідний підхід у концепції Нової української школи.

Завдання 2

Навести приклади завдань (рівневий підхід) щодо визначення типу розумової діяльності й рівня засвоєння знань, умінь та навичок з граматики та правопису (тема на вибір).

Варіант № 20

Завдання 1

Опишіть типові освітні програми.

Завдання 2

Наведіть приклад поелементного контролю стану засвоєння навчального матеріалу з граматики та правопису.

Варіант № 21

Завдання 1

Охарактеризуйте типові навчальні плани.

Завдання 2

Сформууйте 5 завдань щодо якісного оцінювання стану засвоєння знань, умінь і навичок з читання (тема на вибір).

Варіант № 22

Завдання 1

Опишіть програми з корекційно-розвиткової роботи.

Завдання 2

Наведіть приклади завдань щодо визначення типу розумової діяльності й рівня засвоєння знань, умінь та навичок з читання (тема на вибір).

Варіант № 23

Завдання 1

Охарактеризуйте особливості формування базових інваріантних дій та операцій у дітей із ПМР.

Завдання 2

Наведіть приклад поелементного контролю стану засвоєння навчального матеріалу з читання.

Варіант № 24

Завдання 1

Охарактеризуйте специфіку формування основних одиниць проміжної форми мови в дітей із ПМР.

Завдання 2

Сформууйте 5 завдань щодо якісного оцінювання стану засвоєння знань, умінь і навичок з математики (тема на вибір).

Варіант № 25

Завдання 1

Охарактеризуйте фреймовий підхід до організації і представлення знань.

Завдання 2

Наведіть приклади завдань (рівневий підхід) для визначення рівнів засвоєння математичного матеріалу (тема на вибір).

Варіант № 26

Завдання 1

Розкрийте гештальтний підхід до сприймання, переробки і зберігання навчальної інформації.

Завдання 2

Наведіть приклад поелементного підходу до вивчення стану засвоєння математичних знань, умінь і навичок.

Варіант № 27

Завдання 1

Охарактеризуйте нетрадиційний метод навчання дітей із ПМР писемного мовлення.

Завдання 2

Підготуйте завдання для діагностики й розвитку симультанних синтезів.

Варіант № 28

Завдання 1

Розкрийте специфіку читання «з першого погляду».

Завдання 2

Підготуйте завдання для діагностики й розвитку суцесивних синтезів.

Варіант № 29

Завдання 1

Розкрийте специфіку письма «з одного розчерку».

Завдання 2

Наведіть приклади завдань для діагностики лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР дошкільного, молодшого шкільного віку.

Варіант № 30

Завдання 1

Розкрийте особливості врахування в навчальному процесі провідного когнітивного стилю дитини.

Завдання 2

Наведіть приклади завдань для діагностики математичних здібностей у дітей із ПМР дошкільного, молодшого шкільного віку.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет і завдання логодидактики.
2. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти.
3. Нейропсихологічні основи спеціальної освіти.
4. Структурна функціональна організація мозку в процесі здійснення психічної діяльності.
5. Блок забезпечення підтримки тону кори: структура й роль у процесі навчання.
6. Блок прийому, переробки та збереження інформації: структура й роль у процесі навчання.
7. Блок програмування, регуляції діяльності та її контролю: структура й роль у процесі навчання.
8. Основна симптоматика порушень функціональних блоків мозку.
9. Правові основи спеціальної освіти.
10. Основні поняття і терміни спеціальної освіти.
11. Розвивальне навчання.
12. Когнітивне навчання.
13. Корекційно-превентивне навчання.
14. Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей із ПМР.
15. Спеціальні психофізіологічні принципи навчання дітей із ПМР.
16. Спеціальні психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР.
17. Традиційні форми навчання дітей із ПМР.
18. Альтернативні форми навчання дітей із ПМР.
19. Освітні технології та методи навчання дітей із ПМР.
20. Основні класифікації методів навчання.
21. Традиційний і сучасний методи оцінювання знань учнів із ПМР (на матеріалі граматики, орфографії, читання і математики).

22. Наукове підґрунтя розробки системи оцінювання знань, умінь та навичок.

23. Методика оцінювання навчальних досягнень із граматики й орфографії.

24. Якісний підхід до вивчення стану засвоєння знань, умінь та навичок із граматики й правопису.

25. Рівневий підхід до вивчення стану засвоєння знань, умінь та навичок із граматики й правопису.

26. Поелементний підхід до вивчення стану засвоєння знань, умінь та навичок із граматики й правопису.

27. Методика оцінювання стану знань і навичок із читання.

28. Зміст і методика якісного оцінювання стану оволодіння уміннями й навичками читання.

29. Рівневий підхід до вивчення стану засвоєння знань, умінь і навичок читання.

30. Поелементний підхід до вивчення стану засвоєння знань, умінь і навичок читання.

31. Методика виявлення особливостей засвоєння програмового матеріалу з математики.

32. Якісний підхід до вивчення стану засвоєння знань, умінь та навичок із математики.

33. Рівневий підхід до оцінювання стану засвоєння математичних знань, умінь і навичок.

34. Поелементний підхід до оцінювання стану засвоєння математичних знань, умінь і навичок.

35. Особливості оцінювання знань дошкільників із ПМР: теоретичне підґрунтя, можливості, перспективи.

36. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей з ПМР.

37. Рівні основних видів синтетичної діяльності та їх зміст.

38. Діагностика стану сформованості синтетичних структур.

39. Діагностика і розвиток симультанних синтезів.
40. Діагностика і розвиток сукцесивних синтезів.
41. Основні види синтетичної діяльності та характер їхнього недорозвинення.
42. Поняття здібностей у педагогічній літературі.
43. Зв'язок здібностей і навчання.
44. Діагностика рівнів розвитку в дітей із ПМР навчальних здібностей.
45. Вивчення стану сформованості загальних навчальних здібностей.
46. Діагностика рівнів розвитку в дітей із ПМР лінгвістичних здібностей.
47. Діагностика рівнів розвитку в дітей із ПМР математичних здібностей.
48. Концепція державного стандарту освіти учнів із ПМР.
49. Компетентнісний підхід як провідний підхід у концепції Нової української школи.
50. Типові освітні програми.
51. Типові навчальні плани.
52. Програми з корекційно-розвиткової роботи.
53. Формування базових інваріантних дій та операцій у дітей із ПМР.
54. Формування основних одиниць проміжної форми мови в дітей із ПМР.
55. Фреймовий підхід до організації і представлення знань.
56. Гештальтний підхід до сприймання, переробки і зберігання навчальної інформації.
57. Нетрадиційний метод навчання дітей із ПМР писемного мовлення.
58. Читання «з першого погляду».
59. Письмо «з одного розчерку».

60. Врахування в навчальному процесі провідного когнітивного стилю дитини.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група : Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнева О. Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П., Косенчук О. Г., Корнєєва О. Л., Лисенко Г. М., Левінець Н. В., Машовець М. А., Мордоус І. О., Нерянова С. І., Піроженко Т. О., Половіна О. А., Рейпольська О. Д., Шевчук А. С ; під кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 38 с.
2. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%d0%bf> (дата звернення: 14.08.2025).
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934> (дата звернення: 14.08.2025).
4. Корекційні програми. URL : <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyini-programi/>; <https://surli.cc/sabgaq> (дата звернення: 20.08.2025).
5. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. Київ : «Каравела», 2017. 316 с.

Допоміжна

1. Борохвіна, Т. Проблема інклюзивної освіти у

- педагогічній теорії та практиці. *Людинознавчі студії: зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка»*. 2018. № 7/39. С. 50–61.
2. Гавриш Н. В., Васильєва С. А., Рагозіна В. В. Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку : навч.-метод. посіб. Кропивницький : Імекс-ЛДТ, 2021. 158 с.
 3. Дурманенко О. Л. Освітня діяльність у групах раннього віку : навч.-метод. посіб. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2022. 188 с.
 4. Інклюзивне навчання в закладі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник / Укладач Т. В. Наумчук. Київ : «Літера ЛТД», 2024. 56 с.
 5. Калмикова Л. О. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри : навч.-метод. посіб. Київ, 2017. 420 с.
 6. Колупаєва А. А., Наконечна Л. М. Інклюзивне навчання: вибір батьків. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 56 с.
 7. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 160 с.
 8. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 112 с.
 9. Логодидактика : метод. рек. / Уклад.: Л. Котлова, Н. Хоменко, А. Іскрижицька. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2025. 25 с.

10. Логопедично-реабілітаційний супровід дітей із порушеннями психофізичного розвитку : монографія. Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. 288 с.
11. Паламарчук В. Ф. Педагогічні технології навчання в умовах Нової української школи: вектор розвитку. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 3. С. 60–66.
12. Прохоренко Л. І., Бабяк О. О., Баташева Н. І., Душка А. Л., Недозим І. В., Омельченко І. М., Орлов О. В. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. / за ред. В. В. Засенко, Л. І. Прохоренко. Київ : Інст.-т спец. педагогіки та психології ім. М. Ярмаченка НАПН України, 2020. 435 с.
13. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навч.-метод. посіб. / Данілавічюте Е., Трофименко Л., Ільяна В., Рібцун Ю., Мартинюк З., Грибань Г. Інститут спеціальної педагогіки і психології НАПН України, 2022. 847 с.
14. Рібцун Ю. В. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2020. 264 с. : іл.
15. Савінова Н. В., Білюк О. Г., Берегова М. І. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей з тяжким порушенням мовлення : навч.-метод. посіб. : у 2 ч. : Ч. 2. Миколаїв : Іліон, 2022. 168 с.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Всеосвіта. Національна освітня спільнота : <https://vseosvita.ua/>
2. Електронна бібліотека Інституту модернізації змісту освіти : <https://lib.imzo.gov.ua/>
3. Інклюзивне навчання. Міністерство освіти і науки України : <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
4. Каталог дидактичних ігор : http://logopedija.at.ua/load/didaktichni_igri/2
5. ЛОГО-АРТ : <http://www.logoped.in.ua/>
6. Логопедичний сайт (Логопедична школа Альони Король), де зібрані методичні поради, практичні рекомендації та весь комплекс необхідних матеріалів для розвитку мовлення дітей, попередження та подолання мовленнєвих порушень, а також підвищення результативності корекційно-розвивальної роботи : <http://logoclub.com.ua>
7. Наказ МОН України від 19.09.2022 р. № 836 «Про затвердження типових освітніх програм для 1 - 2 та 3 - 4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України» : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0836729-22#Text>
8. Наукова бібліотека РДГУ : library.rshu.edu.ua; репозитарій РДГУ: <http://repository.rshu.edu.ua/>
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : <http://nbuv.gov.ua>
10. Українська асоціація корекційних педагогів : <https://www.uasp.org.ua/>

Навчально-методичне видання

**Методичні рекомендації до практичних занять і
виконання завдань для самостійної роботи з
дисципліни «Логодідактика»**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
(освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія»)

Укладач:

Шостак Ольга Олександрівна

Підписано до друку: 2025 р.
Папір друк. 60×84. Формат 1/16
Умовних друкованих аркушів 0,7

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12